

**Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра історії та методики навчання

**Методичні вказівки до написання курсових робіт.
Упорядники: Скакальська І., Грицюк Л., Сеньківська Г.
Кременець, 2021. 10 с.**

**Рекомендовано до друку кафедрою історії та методики навчання
(протокол № 2 від 08.09.2021 р.)**

Методичні вказівки до написання курсових робіт

КРЕМЕНЕЦЬ 2021

Академічна доброчесність.

Працюючи над курсовою роботою, здобувачі освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності. Поняття академічної доброчесності та її основні принципи викладені у ст. 42 Закону України «Про освіту». Звернімось до джерела: *«Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та /або наукових (творчих) досягнень».*

Також радимо ознайомитись із «Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності»¹.

Теми курсових робіт:

№ п/п	Тема	Прізвище, ім'я студента / група	Науковий керівник
1.	Дослідницька самостійна робота учнів (на прикладі вивчення біографії У. Черчилля)	Лясковська Валентина 31-І група	Доктор історичних наук, професор І. Б. Скакальська
2.	Організація роботи краєзнавчого гуртка ЗЗСО з дослідження сакральних та історичних пам'яток Бережан	Пришляк Роман 31-І група	Доктор історичних наук, професор І. Б. Скакальська
3.	Картографічні джерела регіональної і локальної історії	Вавренчук Віталій 31-І група	Кандидат історичних наук, доцент В. Д. Собчук

¹ <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>;
<https://saiup.org.ua/resursy/3459-2/>.

	Волині кінця XVIII – початку XX ст. в пошуковій роботі в школі		
4.	Картографічні джерела регіональної і локальної історії Галичини кінця XVIII – початку XX ст. в пошуковій роботі в школі	Чорна Світлана 31-І група	Кандидат історичних наук, доцент В. Д. Собчук
5.	Визвольна війна українського народу під проводом Богдана Хмельницького в курсах історії в школах України	Микосянчик Марія 31-І група	Кандидат історичних наук, доцент В. Д. Собчук
6.	Релігійне життя Кременця в XIX ст. як приклад краєзнавчого дослідження	Мацюк Христина 31- І група	Доктор історичних наук, професор Г. Й. Стронський
7.	Формування освітнього середовища на уроках історії з використанням сучасних педагогічних технологій	Ніколайчук Андрій 31-І група	Похілінський М.П.
8.	Бібліотеки Тернопільщини, як складова краєзнавчого руху і	Гривас Богдан 31-І група	Кандидат історичних наук, викладач Г. Я. Сеньківська

	чинник популяризації дослідницької роботи серед учнів		
9.	Дослідницька самостійна робота учнів (на прикладі вивчення життєпису Отто Фон Бісмарка)	Крисько Валентин 31-І група	Кандидат історичних наук, викладач Г. Я. Сеньківська
10.	Робота краєзнавчого гуртка у ЗЗСО з досліджень історії музеїв Кременця	Цьовка Юрій 31-І група	Кандидат історичних наук, викладач Г. Я. Сеньківська
11.	Почаївський осередок УПА в контексті повстанського руху на Волині у період Другої світової війни, як метод популяризації дослідницької роботи серед учнів	Васильків Дмитро 31-І група	Кандидат історичних наук, ст. викладач В. А. Галішевський
12.	Татарські напади на Волинь у XVI – першій половині XVII ст. у контексті позакласної роботи з історії України в ЗЗСО	Улянюк Олександр 31-І група	Кандидат історичних наук, ст. викладач В. А. Галішевський
13.	Сучасні теорії еліт і формування громадянської компетентності школярів	Дацюк Яна 31-Із група	Самойленко І.М.
14.	Сучасні світові	Зяць	Самойленко І.М.

	лідери й методика застосування досліджень життєписів під час засідань учнівського дискусійного клубу	Вікторія 31-Із група	
--	--	-------------------------	--

Курсова робота – це самостійне, навчально-наукове дослідження студента. У роботі студент висвітлює історичні проблеми, їх методичне використання у подальшій професійній діяльності. Головна мета курсової роботи полягає у закріпленні та поглибленні теоретичних і методичних знань.

У процесі написання курсової роботи у студента формуються такі компетентності.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та

форми рухової активності для активного відпочинку та введення здорового способу життя.

Фахові компетентності.

ФК 6. Здатність до аналізу і синтезу джерел з історії України та краєзнавчих досліджень для використання у практичній професійній діяльності.

ФК 7. Оперування у професійній діяльності базовими знаннями про особливості розвитку людства у різні періоди історії світу.

ФК 9. Здатність правильно коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи, відповідно до критичних канонів дисципліни.

ФК 11. Здатність здійснювати пошук необхідних для освітньої та наукової діяльності історичних джерел (архівні та опубліковані документи, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

ФК 14. Оволодіння теоретичними основами наукового дослідження для написання курсових та кваліфікаційних робіт.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура курсової роботи

Титульний лист (додаток А).

Зміст (додаток Б).

Вступ. У вступі мають бути такі структурні елементи: актуальність дослідження, об'єкт, предмет, мета і завдання, короткий огляд історіографії питання і методологічна основа.

Основна частина.

Список використаних джерел і літератури.

Додатки (у разі необхідності).

Курсова робота виконується державною мовою.

Обсяг курсової роботи – **20-25** сторінок машинописного основного тексту (без списку використаних джерел і додатків); кількість джерел – не менше **15**.

Титульний аркуш (зразок додається)

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів

Усі прийняті у курсовій роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки.

Вимоги до викладу тексту курсової роботи

Назви розділів пишуться великими літерами посередині, назви підзаголовків маленькими (окрім першої) посередині. Крапки після назв не ставляться. Можна виділяти жирним шрифтом або курсивом. Перенос не допускається. Шрифт Times New Roman, 14, інтервал 1.5, поля всі по 2 см. Наукова робота друкується за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4.

Цитата повинна подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело. Лапки мають бути однотипні у всьому тексті. Приклад оформлення цитати в тексті: «Муки творчості – річ

звичайна і серед досвідчених літераторів, тому вони неминучі і в тих, хто пробує свої сили на літературній ниві...» [3, 223].

Основна частина курсової роботи містить 2-3 розділи.

Текст курсової роботи – це виклад відомостей про предмет (об’єкт) дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття сутності означеної роботи (опис теорії, методів роботи) та її результати.

Текст курсової роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи поділяються на рівнозначні параграфи. Розділи мають бути логічно пов’язані один з одним.

Висновки

Висновки вміщують безпосередньо після викладу тексту, починаючи з нової сторінки.

Висновки повинні містити в собі синтез «наскрізних» висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

Посилання у курсовій роботі

Посилання можна робити 2 способами:

1. В квадратних дужках: перша цифра, то номер джерела у списку літератури, наприклад, [2, с. 90]. Де «2» – номер джерела у списку використаної літератури, друге – сторінка.

2. Можна робити підстрочні зноски, наприклад : становили домодерну «неісторичну»¹

¹ Куций І. Українська науково-історична думка Галичини (1830-1894 рр.): рецепція національної історії. Тернопіль, 2006. С.27. (12 шрифт)

Вимоги до додатків

У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти курсової роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження.

- не може бути розміщений в основній частині курсової роботи через великий обсяг або способи його відтворення.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;

- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, документи ін.).

Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний великими літерами. У правому верхньому кутку над заголовком великими літерами пишеться відповідно: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

Оформлення бібліографічного списку

Опрацювання джерел і літератури необхідно починати паралельно із складанням бібліографії.

У тексті роботи після висновків подають «Список використаних джерел та літератури». Цей список повинен містити повний бібліографічний опис будь-яких документів, наукових праць, монографій та довідкової літератури, використаних автором у будь-якій формі.

Джерела можна розміщувати:

- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (такий спосіб є найпоширеніший та універсальний);
- за послідовністю посилань у тексті.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел, який наводять у курсовій роботі

Один чи більше авторів

1. Куций І. Українська науково-історична думка Галичини (1830-1894 рр.): рецепція національної історії. Тернопіль, 2006. 220 с.

2. Ігнатенко Н., Савенко В. Теорія та методика навчання історії в школі. Навчально-методичний посібник (за вимогами кредитно-трансферної системи). Тернопіль, 2014. 224 с.

Стаття в журналі, газеті

Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісник НАН України*. 2012. № 6. С. 62–67.

Збірники документів і матеріалів

Білас І. Реперсивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2 томах. Київ: «Либідь»; «Військо України», 1994. Т. 2. 668 с.

Спогади

Спогади Васильєвої Жанни Іванівни, 1946 р. н., м. Луцьк (2021 р.).

Електронні ресурси

1. Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (22.05. 2018)

2. Белей Любомир Закарпатська Україна. Маски й гримаси національного відродження Закарпаття. *Матеріал друкованого видання*. № 48 (109) від 27 лист. 2009. URL: <http://tyzhden.ua/Publication/3524> (1.04.2014).

Архівні документи

1. Науковий архів Інституту історії України НАН України, ф. 2., оп. 3., спр. 170., арк. 3.

2. Держархів Тернопільської області, ф. 351., оп.1., спр. 2., арк.55.

Курсову роботу розміщують в папці (швидкозшивач) без файлів, також подають на кафедру в електронному форматі.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Етапи написання курсової роботи і хронологічні рамки їх виконання

№ п/п	Етапи*	Дата виконання	Відмітка про виконання
1.	Вибір теми	поч. вересня 2021	+
2.	Відбір літератури з теми та джерел	вересень 2021- поч.січня 2022	
3.	Складання попереднього змісту роботи (включає вступ, розділи і параграфи, висновки, список літератури*, додатки)	листопад 2021	
4.	Написання розділів	січень 2022	
5.	Написання висновків	лютий 2022	
6.	Доопрацювання роботи, після перевірки науковим керівником	До поч.березня 2022	
7.	Технічне і літературне оформлення роботи	березень 2022	
8.	Попередній захист на кафедрі	Березень 2022	
9.	Доповнення і внесення змін до роботи	Квітень 2022	
10.	Оформлення додатків, виконання презентації	Травень 2022	
11.	Рецензування і підготовка до захисту роботи	Кін. травня 2022	
12.	Захист роботи	червень 2022	

*За кожний етап роботи студент звітує науковому керівникові.

****Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми.**

Після того, як окремі розділи або робота в цілому написані, вони передаються науковому керівнику. Останній переглядає їх і висловлює свої зауваження, які мають бути враховані та виправлені студентом перед тим, як робота подається на кафедру для попереднього захисту.

Критерії оцінювання

Студентські курсові роботи оцінюються за 100-бальною системою.

Шкала оцінювання за шкалою ECTS

За шкалою КОГПА	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	«відмінно»	A(«відмінно»)
82-89	«добре»	B(«дуже добре»)
75-81		C(«добре»)
66-74	«задовільно»	D(«задовільно»)
60-65		E(«достатньо»)
35- 59	«незадовільно»	FX(«незадовільно з можливістю повнорного складання»)
0-34		F(«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»)

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо:

- зміст роботи відповідає обраній темі дослідження;
- робота виконана самостійно, має творчий характер і певну новизну;
- тема розкрита глибоко, всебічно, виклад матеріалу логічний;

- стиль викладу – науковий; дотримана академічна доброчесність;
- робота оформлена відповідно до встановлених вимог, наявний відповідний науковий апарат (посилання), максимально повний список використаних джерел і літератури;
- робота вчасно подана на кафедру до захисту;
- на захисті продемонстровані глибокі знання предмету дослідження.

Оцінка «добре» виставляється, якщо:

- тема відповідає спеціальності;
- зміст роботи загалом відповідає обраній темі;
- робота актуальна, виконана самостійно, творчо;
- аспекти обраної проблеми розкриті нерівномірно, неповністю;
- висновки в роботі недостатньо аргументовані, уривчасті;
 - на захисті студент продемонстрував достатнє знання теми дослідження, частково відповідав на запитання членів комісії.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо:

- студент показав достатні знання з відповідної спеціальності;
- зміст роботи лише частково не відповідає заявленій темі;
- дослідження не є актуальним, в основному повторює усталені в історіографії оцінки;
 - порушена логіка викладу матеріалу;
- невикористана новітня література з обраної проблем;
- висновки в роботі досить загальні, малопов'язані із викладеним матеріалом.

Оцінка «незадовільно» ставиться у тому разі, якщо:

- студент нехтував консультаціями наукового керівника;
- робота має копільтивний характер;
- на захисті студент виявив досить уривчасте розуміння предмету вивчення, не зміг відповісти на запитання членів комісії.

За належним чином оформлену роботу студент отримує додаткових **5 балів**. Також додається **5 балів** за апробацію роботи.

Захист курсової роботи проводиться на відкритому засіданні відповідної комісії із захисту курсових робіт. Як правило, захист складається з кількох етапів:

- вступне слово студента;
- відповіді на поставлені членами комісії та одногрупників запитання стосовно представленої роботи;
- рішення комісії про оцінку роботи.

ДОДАТОК А

Взірець титульної сторінки

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра історії та методики навчання

КУРСОВА РОБОТА НА ТЕМУ:

**«ОСВІТА ДІТЕЙ В КРЕМЕНЦІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ
СТОЛІТТЯ»**

Роботу виконав
студент 31-І групи
гуманітарно-технологічного факультету

Багнюк Назар

Науковий керівник д.і.н, професор

Скакальська Ірина Богданівна

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Кременець 2021

ДОДАТОК Б

Взірець оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ.....3

РОЗДІЛ 1. УЧНІ ВОЛИНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

- 1.1. Навчальний статус гімназистів.....5
- 1.2. Позанавчальне життя учнів гімназії.....10

РОЗДІЛ 2. УЧНІ ВОЛИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ

- 2.1. Волинський ліцей: становлення.....15
- 2.2. Академічний статус ліцеїстів.....17
- 2.3. Громадська діяльність учнів ліцею.....21

Висновки.....24

Список використаних джерел і літератури.....25

Додатки.....27